

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 517
Tarih : 16.02.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaevlerinde bulunan ve tek başına hayatlarını idame ettiremeyen hasta mahkûmların serbest bırakılmalarını sağlayacak düzenlemelerin ivediyle yapılmasını ve ailelerinin yaşadığı yerler ile tedavi imkanına erişimlerin daha kolay sağlandığı yerlerde bulunan cezaevlerine nakil olmak isteyen mahkumların bu isteklerinin bir an önce karşılanmasını sağlayacak yasal düzenlemelere zemin hazırlanması amacıyla Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Özdal ÜÇER
Van Milletvekili

GEREKÇE

24 Ocak 2013 Tarih ve 6411 Sayılı "Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile hasta mahkûmların cezalarının, *"iyileşinceye kadar geriye bırakılması"* durumu yeniden düzenlenmiş ve *"hayatını yalnız idame ettirememe"* şartına *"toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmama"* şartı da eklenmiştir. Yani Adli Tıp *"hayatını tek başına sürdüremez"* şeklinde bir rapor verse dahi savcının *"toplum için tehlikeli değildir"* kararının olması gerekmektedir. Savcılar buradaki takdir haklarını maalesef mahkûmların aleyhine kullanmaktadır. Yatalak hasta durumundaki mahkûmlar bile *"toplum için tehlike arz ettiği"* bahanesiyle saliverilmemektedir. Bu tutum; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin İkinci Maddesi'nde düzenlenmiş olan "Yaşam Hakkını" ihlal eder mahiyettedir.

Söz konusu değişikliğin gerçekleştiği tarihten Mayıs 2013 tarihine kadar 460 tutuklu ve hükümlü tahliye talebiyle başvuruda bulunmuş; bu kişilerden sadece 43 kişinin cezasının infazı geri bırakılmış, 417 kişinin talebi reddedilmiştir. 14 kişi ise Adli Tıp Raporunu beklerken cezaevinde hayatını kaybetmiştir. 2012 yılında ise cezaevlerinde yaşamını yitiren kişi sayısı 260'dır. Bu sayı haftada 5 kişiye denk düşmektedir. Söz konusu ölüm oranı toplumdaki ölüm oranının 4 katıdır. Sağlıklı bir tedavi ortamı olmadığı için cezaevleri hasta mahpuslar için adeta ölüm evleri haline gelmiştir. Ölüm sınırına yakın çok sayıda ağır hasta mahpus, tüm girişimlere rağmen serbest bırakılmamaktadır. Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre Türkiye'deki cezaevlerinde hâlihazırda 220'si ağır olmak üzere 619 hasta mahkûm bulunmaktadır. Oysa Kasım 2013'te 162'si ağır olmak üzere 544 hasta mahkûm bulunmaktaydı.

Bu tablonun tek sorumlusu takdir hakkını olumsuz şekilde kullanan savcılar değildir. Adli Tıp Kurumu birçok defa mahkûmla ilgili tam teşekküllü bir hastaneden *"yaşamını tek başına idame ettiremeyeceği"* yönünde alınan raporları bile hiçe sayarak kişinin cezasının geriye bırakılmasını engellemektedir. Ayrıca çoğu zaman yılları bulan bürokratik işleyişe, ağır hasta mahkûmun ömrü vefa etmemektedir.

Diğer bir sorun ise mahkûmların başka illerdeki cezaevlerine nakil talepleri ile ilgili yaşanan sıkıntıdır. Bu mahkûmlar iki nedenle nakil talebinde bulunmaktadır. Bu nedenlerin ilki; bulundukları cezaevlerinde tedavi hakkına erişimlerinin çok sınırlı ve hatta imkânsız olmasıdır. Sırf bu yüzden tıbbi rahatsızlığı bulunan birçok mahkûm tedavi olamamakta; rahatsızlıkları geri döndürülemez bir şekilde ağırlaşmaktadır. İkinci neden ise; ailelerinin yaşadığı illerdeki bir cezaevine sevk edilmeleri hususundadır. Bilindiği üzere mahkûmların (ve de ailelerinin) önemli bir kısmının maddi durumu çok kötü seviyededir. Mahkûm aileleri sırf bu yüzden yaşadıkları ilden çok uzaktaki bir cezaevinde yatmakta olan yakınlarını ziyaret etmekte önemli sıkıntılar yaşamakta; bu kişiler bazen yıllarca birbirlerin görememektedir. Ayrıca mahkûmların (cezaevinde bulunmaktan kaynaklı) toplumsal tecride uğramalarının yaratmış olduğu olumsuzluklar ziyadesiyle mevcutken; bu yol ile bir de ailelerinden tecrit edilmeleri evrensel hukuk (ve ceza) kurallarına aykırılık teşkil etmektedir. Oysaki Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi, 2 No'lu Genel Raporunda belirttiği görüşünü (2005 yılı Aralık ayında Türkiye'ye yaptığı ziyaret üzerine) 2006 yılında yayınladığı raporunda bir kez daha yinelemiştir. Raporun 22. paragrafında ele alındığı üzere: Aile bağlarının kopmaması için özel çaba gösterilmelidir. Bu bağlamda mahkûmlar, mümkün olduğu ölçüde ailelerinin ya da yakın akrabalarının bulunduğu yerlerin yakınında bulunan cezaevlerine yerleştirilmelidir.

Bu cihetle; söz konusu her iki sorunun da bir an önce çözüme kavuşturulması yoluyla hem evrensel insan hakları hem de sağlık ve yaşam hakkı ekseninde vücut bulan mahkûm haklarının bir an önce (layıkıyla) hayata geçirilmesi ivedi bir zorunluluk arz etmektedir.

17. Mülkiye BIRTANE
HDP Kars Milletvekili

18. Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

19. Gülser YILDIRIM
HDP Mardin milletvekili

20. Demir ÇELİK
HDP Muş Milletvekili

21. İbrahim BİNİCİ
HDP Şanlıurfa Milletvekili

22. İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

23. Hasip KAPLAN
HDP Şırnak Milletvekili

24. Selma IRMAK
HDP Şırnak Milletvekili

25. Faysal SARIYILDIZ
HDP Şırnak Milletvekili

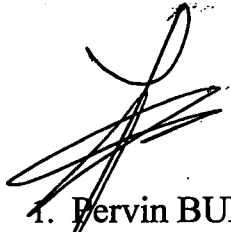
26. Özdal ÜÇER
HDP Van Milletvekili

27. Nazmi GÜR
HDP Van milletvekili

28. Leyla ZANA
Diyarbakır Milletvekili

29. Aysel TUĞLUK
Van Milletvekili

30. Kemal AKTAŞ
Van Milletvekili

1. Dervin BULDAN
HDP İğdır Milletvekili

2. İdris BALUKEN
HDP Bingöl Milletvekili

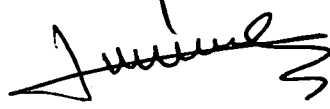
3. Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP İstanbul Milletvekili

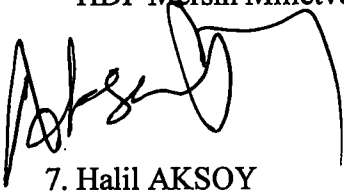
4. Sebahat TUNCEL
HDP İstanbul Milletvekili

5. Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP Mersin Milletvekili

6. Murat BOZLAK
HDP Adana Milletvekili

7. Halil AKSOY
HDP Ağrı Milletvekili

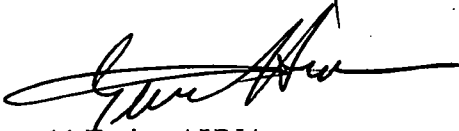
8. Ayla AKATATA
HDP Batman Milletvekili

9. Bengi YILDIZ
HDP Batman Milletvekili

10. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
HDP Bitlis Milletvekili

11. Emine AYNA
HDP Diyarbakır Milletvekili

12. Nursel AYDOĞAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

13. Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

14. Adil ZOZANİ
HDP Hakkari milletvekili

15. Esat CANAN
HDP Hakkari milletvekili

16. A. Levent TÜZEL
HDP İstanbul milletvekili

